

Гордієнко Н.М.

*Національний Технічний Університет України „Київський Політехнічний
Інститут”*

Характерні особливості взаємодії лексичного складу англійської та німецької мов.

Словниковий склад мови є відкритою системою, яка піддається постійним трансформаціям через безустанну зміну комунікативних та пізнавальних вимог мовної спільноти до лексичного потенціалу. Оскільки на сьогоднішній день існує тенденція до інтернаціоналізації, яка прослідковується на всіх рівнях соціально-економічного життя, в німецькій мові відбуваються значні зміни, впершу чергу на лексичному рівні. Слід зазначити, що значна частка неологізмів (близько 40%) прийшла з англійської/американської, тому такі слова також часто відомі як англіцизми-неологізми: Carsharing, Event, Pay-Sender, Bungeeseil, Callcenter, Direktbanking, Globalplayer, Outsourcing, і т.і.

Неймовірна кількість нових англіцизмів з'являється в загальноживаній німецькій мові завдяки появі у мові технічних і спеціальних термінів, частина з яких в даний час знаходить чільне місце у загальноживаній мові. Без сумніву, в залежності від суспільної загальної ситуації відповідного часового проміжку, загальноживана мова зазнає різного впливу від певних фахових або предметних галузей. Якщо розглядати тенденції розвитку дев'яностих років, схоже, що мова збагатилася багатьма неологізмами з таких фахових або предметних галузей, як комп'ютер/інтернет (doppelklicken, E-Mail, Homepage), соціальні поняття/суспільство (Babyklappe, Minijob, Ostalgie), ЗМІ (Bezahlfernsehen, Latenightshow, Multiplexkino), спорт (Carvingski, Gelbsperre, inlineskaten), економіка (Globalisierungsfalle, outsourcen, Scheinselbstständigkeit). Крім того, існують, звичайно, також неологізми з інших фахових або предметних галузей, наприклад: банкова/фінансова справа (Eurogeld, Gewinnwarnung, Onlinebanking), дозвілля/розваги (Hüpfburg, Infotainment, raven), телекомунікації (Call-by-Call, Festnetz, Handy).

З раннього середньовіччя можуть бути документально підтверджені "мовні і культурні взаємодії" [2:131] між англійською та німецькою мовою, які призводять до появи широкого спектру англіцизмів у німецькій мові. "З історичної точки зору існує з 17-го століття кілька періодів хвиль англійських заповнень" [2:131]. Після закінчення Другої Світової Війни німецько-англійські стосунки в сфері запозичень знову активізувалися і принаймні з 1990-х років все більше число англіцизмів збагачують німецьку мову. [2:132]

Тип мовних контактів європейських мов з англійською є таким, що не дивно, що синтаксис змінюється несуттєво (якщо взагалі). І навпаки, національний лексикон атакується новими імпортованими словами, що може побічно вплинути на фонологічну і морфологічну систему мови.

Слід підкреслити, що слова ніколи не запозичуються без підстав. Часто вони використовуються для заповнення лексичних прогалин у мові-реципієнті, наприклад, коли введення нових понять у мовному співтоваристві потребує нових назв. З новими тенденціями і розвитком у таких галузях, як електроніка, музика, спорт, комп'ютерні технології, англійські назви поширюються у німецькій мові, а потім використання цих слів у технічній мові поступово переходить також на повсякденну мову.

Переїмання англійських позначень лише в дуже рідких випадках призводить до тотальної синонімії з вже існуючим в німецькій лексиці терміном. Лексеми "покривають лише семантичні поля, які частково перекриваються" [2:312]. Часто це відбувається за рахунок запозичення зі зміною семантичного змісту запозиченої лексеми, оскільки ніколи не переймається весь зміст англійського слова, але в основному тільки одне з конкретних значень. При цьому спостерігаються всі явища, які також діяхронічно можна спостерігати в процесі зміни мови, такі як розширення, звуження або зміна значення.

Фактом є те, що кількість англіцизмів, які проникають у німецьку мову, постійно зростає, і що німецька мова є європейською мовою, яка має найбільше зростання кількості слів. Проте підстави цього значного іноземного впливу,

передусім в певних сферах словникового запасу, можуть бути визначені. Після Другої світової війни, до позамовних причин можна віднести економічну підтримку з боку США у вигляді плану Маршалла, прозахідну політику Федеральної Республіки Німеччини, а також домінуюче положення США в таких сферах, як наука і техніка, з чого випливає, що англійська мова є домінуючою в міжнародній комунікації, і стала першою іноземною мовою в світі. Можливо, також свою роль зіграли американські умови життя в якості ідеалу.

Одна з мовних причин великої кількості англо-американських запозичень полягає в тому, що переймаючи певні нововведення з англійського або американського простору, ми переймаємо і їх відповідне позначення. Інші причини полягають в мовній економії – по-перше, англіцизми, як правило, короткі і лаконічні. По-друге, тісний взаємозв'язок між англійською і німецькою мовами, при якому перехід з однієї мови на іншу часто вже не сприймається як злочин. По-третє, той факт, що найчастіше англіцизми мають вищу стилістичну та комунікативну цінність. При використанні англіцизмів, навіть, відіграє неабияку роль певна необхідність справити сильне враження.

Слід зазначити, що вивчення нових слів, аналіз шляхів і способів їх виникнення в мові завжди відображає найбільш характерні тенденції у зміні її словникового складу на сучасному етапі розвитку, при цьому всі інноваційні явища суспільного і політичного життя суспільства знаходять втілення в нових словах.

Література:

1. Bartsch, Sabine/Siegrist, Leslie (2002): Anglizismen in Fachsprachen des Deutschen. In: Muttersprache 112, 4/2002, 309-323.
2. Busse, Ulrich (2001): Typen von Anglizismen: von *der heiligo geist* bis *Extremsparing* – aufgezeigt anhand ausgewählter lexikographischer Kategorisierungen. – In: Stickel, Gerhard (Hrg.): Neues und Fremdes im deutschen Wortschatz. Aktueller lexikalischer Wandel. – Berlin/New York: de Gruyter, 131–155.